SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 103. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 1, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 1-го ЧЕРВНЯ 1991 Ч. 103. РІК XCVIII.

В УКРАЇНІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ С. ПЕТЛЮРИ

Полтава (УНІАР). — Тут в суботу, 25-го травня, полтавська організація НРУ запросила населення взяти участь у відзначенні 65-ої річниці з дня загибелі видатного українського державного політичного діяча, публіциста, організатора українських збройних сил, колишнього Головного Отамана військ УНР і колишнього голови Директорії УНР Симона Петлюри, який народився в Полтаві 10-го травня 1879 року й загинув 25-го травня 1926 року в Парижі на вулиці Расіна від куль большевицького агента.

Як повідомив відповідальний секретар Полтавського Руху Тарас Самайда, міський виконавчий комітет не дав дозволу на відправлення Панахиди священиками УАПЦ біля дзвіниці Успенського собору, якою мало розпочатися вшанування. В офіційному документі сказано, що відправу Панахиди не дозволено „у зв'язку з численними листами трудівників". Міськвиконком також заборонив будь-які акції, пов'язані з іменем С. Петлюри.

Однак народ зібрався і настоятель Покровської церкви з Києва о. Олександер відправив Панахиду. Перед початком Панахиди представник міськвиконкому, який не назвав свого імени, зачитав постанову про заборону вшановувати С. Петлюру, про покарання всіх організаторів акції тощо. Проте святкування відбулося, полтавчани і гості з Києва, Львова, Харкова привітали виступ голови міського Руху Миколи Кульчинського, співали національних патріотичних пісень, читали вірші. Потім пройшли центральними вулицями Полтави до місця, де був будинок С. Петлюри, запалили там свічки і поклали квіти.

Гості з Галичини, які їхали до Полтави в автобусах, на святкування не потрапили, бо їх міліціянти зупинили під Чигирином і не дозволили їхати до Полтави.

У Філядельфії вшанують пам'ять С. Петлюри

Філядельфія. — У 65-ту річницю смерти Симона Петлюри відбудеться тут в неділю, 9-го червня, в приміщенні ОУКЦентру, пропам'ятний концерт з участю голови Уряду УНР в екзилі, проф. Івана М. Самійленка який виголосить святкове слово. Початок о год. 3:30 по полудні.

Комітет при Уряді УНР в екзилі та Українська Громада Метрополітальної Філядельфії, УАКРада, запросили для виконання мистецької програми концерту високваліфіковані мистецькі сили. Бандуристи Степан А. Качурак та Ксеня Йовик виконають історичні народні пісні. З клясичною музикою в тому й українських композиторів, виступить визначний майстер гри на віолончелі, лавреатка премій в СССР і в Україні Лариса Байрамова, скрипаль Дмитро Вакс виступить в дуеті з челісткою. Вокальний сольовий репертуар приготовила співачка Євгенія Турянська-Ромео, сопрано. Акомпаньямент буде в досвідчених руках пяністки Лесі Рудий, що є тепер головою Українського Музичного Інституту.

ПАТРІЯРХА МСТИСЛАВА НЕ ДОПУСТИЛИ ДО МОГИЛИ ШЕВЧЕНКА

Патріях Мстислав І

С. Бавнд Брук, Н. Дж. (Патріярша Канцелярія). — Понад два тижні тривав похід шляхом, яким 130 років тому везли тіло Тараса Шевченка з Петербургу до Канева на Україну для перепоховання його, згідно з останнім заповітом Кобзаря. Протягом цілого походу учасників цієї акції в супроводі священиків Української Автокефальної Православної Церкви радо вітали жителі тих околиць, які мали змогу стати свідками цієї урочистости. Усюди по містах і селах відбувались мітинги і Панахиди. Всі ці відзначення проходили дуже зворушливо й урочисто, лише у деяких містах траплялися прикрі провокації з боку Російської Православної Церкви, служителі якої іноді відмовлялися відправляти Панахиди по Шевченкові і не відступали священикам УАПЦ храмів для відправи в них Панахид українською мовою.

Похід завершився 22-го травня у Каневі, де мали висипати на могилу Шевченка привезену з Петербургу землю та відслужити Панахиду. В цей день поклонитись могилі Шевченка прибув до Канева і Патріярх Київський і Всієї України Мстислав. Десятки священиків та тисячі віруючих УАПЦ із усіх частин України також прибули. Духовенство і віруючих УАПЦ щезранку на підході до могили зустріли кордони міліції. На вимогу віруючих вияснити причину виставлення штучного кордону, відповідь була однозначна: „Здесь украинская автокефальная православная церковь не должна быть!" Рішучість, обурення та довготривалі переговори віруючих УАПЦ з міліцією та її начальником таки змусили міліцію відкрити на короткий час свої кордони та допустити паломників до підніжжя могили Шевченка. Російська Православна Церква в цей день від шостої години ранку окупувала площу навколо п'єдесталю на могилі Шевченка. На запитання, задане одному з представників РПЦ, коли їхня конфесія закінчить свої моління, віруючих УАПЦ повідомлено, що Богослуження триватимуть до шостої години вечора.

Біля 12-ої години дня до могили Шевченка прибув Патріярх Мстислав. Однак, представники РПЦ відмовлялися звільнити місце перед

(Закінчення на стор. 4)

Суд над М. Ґорбачовим не відбувся

Москва (ПС УРП). — Тут 24-го травня Московський міський суд відхилив скаргу колишнього генерала КҐБ Олега Калугіна на президента СССР Михаїла Горбачова, який позбавив його нагород. Про це повідомила газета „Комерсант" з 25-го травня.

До цього рішення заступник голови Московського міського суду ішов десять довгих місяців. Витратив багато часу вивчення спеціяльної літератури, консультації з колеґами і пошуки прецедентів за кордоном. Не знайшовши чогось схожого, суддя вирішив зачекати доки парлямент СССР дасть М. Ґорбачову відповідний статус. „Коли ж президента наділили особливими повноваженнями, суддя нарешті визначив своє ставлення до нього", — розповідає кореспондент „Курантів" Ігор Свинаренко.

Суддя пояснив кореспондентові, що йому довелося покладатися на власний досвід і створювати прецедент, оскільки в законодавстві про президента нічого не сказано про правові норми, а стаття 127 конституції СССР лише проголошує президента головою державної влади. На думку судді, суд не може опротестувати рішення вищої державної влади, яким є горбачовський указ про позбавлення О. Калугіна нагород.

Адвокат Калугіна Борис Кузнецов є іншої думки. Він уважає, що М. Горбачов, який є посадовою особою, може бути притягненим до відповідальности згідно з законом СССР „Про порядок оскарження до суду неправомірних дій органів державного управління і посадових осіб, які ущемлюють права громадян". Цей закон вступив у дію з 1-го липня 1990 року. Адвокат також вважає, що громадяни також повинні мати якийсь захист від неправомірних указів президента.

Суддя Романенков також визнав, що президент є посадовою особою, але особливою, до якої існуючі закони не стосуються. Бажаючим скаржитися на Горбачова суддя Романенков рекомендував звертатися до з'їзду народних депутатів та до Верховної Ради СССР, які є вищими органами влади, ніж президент. Принаймні до тих пір, доки в СССР не введуть Конституційний суд, що зроблено в РСФСР. Адвокат Кузнецов однак заявив, що оскаржить рішення Московського міського суду у Верховному суді Росії.

ПАНЕЛЬ В ЧИКАҐО

Чикаґо, Ілл. — Громадський Комітет міста Чикаґо та його околиць запрошує українське громадянство на панель для відзначення 50-річчя Акту відновлення Української Держави 30-го червня 1941 р. у Львові. В панелі беруть участь гості з України, бувші політв'язні: літ. критик-психолог Є. Сверстюк — Київ, інж. і редактор М. Маринович з Дрогобича.

З Америки: проф. Т. Гунчак, проф. В. Стойко — Ню Йорк, Д. Штогрин, модератор. Святкування відбудеться в неділю, 30-го червня, 1991 р., о год. 1-ій по полудні, в залі Культурного Осередку.

СССР ЗАПРОШУЄ ЗАХІД ДО ІНВЕСТИЦІЙ

Москва. — У середу, 29-го травня, прем'єр-міністер СССР Валентін Павлов запропонував совєтському парляментові до схвалення законопроєкт, що відноситься виключно до іноземних інвестицій в СССР, у якому передбачується навіть підприємства, які були б власністю чужинців, і багато інших запорук для закордонних капіталовкладників. При цьому В. Павлов підкреслив, що пропонований ним закон є конечним, якщо СССР хоче створити леґальну та довготривалу базу для закордонних інвесторів і підприємців. Він також сказав, що запропонований ним законопроєкт має ще багато до побажання, зокрема коли йдеться про важливі економічні та організаційні відносини між центром і республіками.

Недавно президент Михаїл Горбачов і провідники дев'яти із 15-ох республік зробили перші кроки для нового союзного договору. Хоча запропонований законопроєкт є радше жмутом правил, а не законом, він може усунути багато перепон для капіталовкладників Заходу. Представники західніх підприємств з осідком в Москві вістку про пропозиції В. Павлова прийняли з задоволенням, але підкреслили дуже виразно, що почекають на кінцеві висновки поки коментуватуть.

Цікавим є, що виступ В. Павлова перед совєтським парляментом співпадав дуже близько з відвідинами його дорадників у Вашінґтоні з новими пропозиціями для Уряду ЗСА щодо допомоги СССР.

Виглядає, що парлямент СССР зрозумів умови, які запропонував В. Павлов, бо схвалив їх голосами 291 до 11, а більшість депутатів, забираючи голос у дискусії, також повторяли, що потрібно негайної дії для заохочення Заходу до торговельних спілкувань з СССР. Тільки невелике число прямолінійних комуністів побоюються, що такий закон зробить СССР економічною „колонією" Заходу.

СУДЯТЬ БЕЗ АДВОКАТІВ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 28-го травня, суд у справі народного депутата України Степана Хмари, а також Михайла Ратушного, Миколи Головача, Леоніда Березанського, Олександра Ковальчука та Олега Батовкіна знову перенесено на 5-те червня.

Адвокатів Хмари, Юрія Айвазяна та Віктора Ніказакова, не допустили в залю суду. Адвоката М. Головача Дмитра Поїзда навіть не повідомили про дату чергового судового засідання. Суддя Білоусенко цього разу пов'язав перенесення судового розгляду з хворобою М. Головача та одного з захисників С. Хмари, народного депутата України Віктора Бедя.

Дружина М. Головача підтвердила, що чоловік її хворий, але ні його, ні адвокатів ніхто не повідомив про призначене судове засідання.

М. Головач передав з тюрми заяву, у якій протестує проти перетворення процесу на закриту судову розправу і відмовляється брати участь у судових засіданнях доти, доки суд не буде відкритий для громадськости.

У СВІТІ

У СТОЛИЦІ АЛБАНІЇ ТІРАНІ почалися масові заворушення. На центральній площі відбулися сутички між поліцією і антиурядовими демонстраціями на підтримку вуглекопів. Кореспондентка опозиційної албанської газети Тетяна Луксі повідомила, що кількість демонстрантів досягла 50,000 осіб. Приводом для сутичок стало те, що поліція вжила проти демонстрантів водомети. За словами журналістки, коло 500 демонстрантів закидали поліціянтів камінням і підпалили кілька поліцейських авт. Демонстрацію організувала незалежна албанська профспілка на знак підтримки страйкуючих шахтарів, які оголосили минулої суботи голодівку протесту проти політики комуністів, які залишилися при владі.

У ВІВТОРОК, 28-ГО ТРАВНЯ, бійці партизанської коаліції захопили столицю Етіопії і взяли штурмом президентський палац, звідки тиждень тому втік у Зімбабве марксистський диктатор країни Менґісту Гайле Маріям. Етіопський уряд наказав своєму війську скласти зброю. Перед тим американська Адміністрація, під егідою якої в Лондоні почалися переговори між етіопським урядом і партизанами, переконувала останніх не входити в Аддіс Абабу, щоб уникнути кровопролиття. Тому повстанці, оточивши місто, припинили наступ і зупинилися в передмістях столиці. Однак після капітуляції уряду Вашінґтон закликав партизанів вступити в Аддіс Абабу, щоб „устабілізувати становище" в місті. Керівники повстанської коаліції Революційно-демократичного фронту народу Етіопії запевнили ЗСА, що вони плянують створити „тимчасовий уряд, який запровадить в Етіопії демократичну конституцію".

В ІНТЕРВ'Ю ТУРЕЦЬКІЙ ГАЗЕТІ „Міллієт" президент Іраку Саддам Гуссейн закликав світову громадськість відкликати всі санкції проти Іраку, бо „кувайтська проблема вичерпана". С. Гуссейн також критикував ЗСА і їх союзників за зусилля щодо створення зони безпеки на півночі Іраку. На думку С. Гуссейна, ЗСА розпалюють серед курдів сепаратистські настрої і добиваються створення суверенної курдської держави на території Іраку. Антисаддамівська коаліція твердить, що її війська залишить зону безпеки на півночі Іраку, як тільки миротворчі сили ООН візьмуть становище в цьому районі під свою контролю. Лідери курдської опозиції продовжують переговори з представниками Саддама Гуссейна про створення на півночі Іраку курдської автономії. За словами Гуссейна, Ірак найближчим часом має намір відновити дружні відносини з Туреччиною, єдиною країною НАТО, яка має спільний кордон з Іраком.

ГОЛОВА АФГАНСЬКОГО УРЯДУ в екзилі Сібґатулля Моджаддії виступив перед журналістами у пакистанському місті Пешаварі. Він висловився за підтримку мирного пляну ООН щодо Афганістану, однак заявив, що в майбутньому уряді цієї країни, створення якого передбачає плян ООН, нинішні прокомуністичні керівники країни не можуть брати участи. За словами Моджаддії, афганський президент Наджібулла і „його друзі" повинні відмовитися від будь-якої ролі в новому уряді, в якому можуть бути представлені всі верстви афганського суспільства. Плян мирного вреґулювання, запропонований генеральним секретарем ООН Перезом де Куеяром, передбачає припинення вогню, проведення вільних виборів і створення перехідного уряду, головним завданням якого є встановлення миру на всій території Афганістану, спустошеного 13-літньою війною.

„ДЕ ЗГОДА В СІМЕЙСТВІ — ТАМ МИР І ТИШИНА"

Під час відправ в церкві св. Юра.

(Фото: ред. О. Кузьмович)

Ню Йорк (О. Кузьмович) — Неділя, 26-го травня, залишиться на довгі роки ясним промінням в історії української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, коли почесним та дорогим гостем цієї одної із найстарших українських парафій в ЗСА був львівський Митрополит, Архиєпископ Володимир Стернюк, що вперше приїхав сюди на відвідини.

Ця гостина була особливо повна значення та душевної радости для старших віком парафіян св. Юра, які здається у своїх найкращих снах не мріяли, що будуть мати можливість вітати Митрополита відродженої Української Греко-Католицької Церкви в Україні. Тому вони виповнили вщерть церкву св. Юра при 7-ій вулиці, а відтак і залю школи св. Юра, де відбувся після торжественної Служби Божої святочний привітальний бенкет.

Архиєрейську Богослужбу відслужив достойний гість в сослуженні пароха, генерального вікарія Стемфордської дієцезії о. Патрикія Пащака, ЧСВВ, і протоігумена ЧСВВ о. Вернарда Панчука. Дияконували єромонах о. Йосиф, ЧС, і о. Пилип, ЧСВВ. Праворуч і ліворуч престола засіли в асисті монахів ЧСВВ з Глен Кову, Н. Й. Єпископ Стемфордської дієцезії Владика Василь Лостен і Єпископ Української Православної Церкви Владика Всеволод. Спів церковний хор ім. А. Шептицького під орудою оперового співака Андрія Добрянського.

В часі Служби Божої вітав гостя парох о. П. Пащак, Владика В. Лостен, а відтак довше слово виголосив Митрополит В. Стернюк, в якому вітав Владику В. Лостена із 20-річчям його служіння як Єпископа і дякував йому за щедру матеріяльну поміч у важкому часі відднови Української Греко-Католицької Церкви в Україні. Опісля Митрополит В. Стернюк особливо звернув свої слова до Владики Всеволода, дякуючи йому за те, що включається у привітання Митрополита на терені ЗСА.

Грімкими „Многолітствіями" закінчено церковні відправи о год. 12:30 полудня, а тоді негайно майже всі присутні в церкві перейшли до шкільної залі, де пильні парафіянки під проводом енерґійної о. Лаврентія Лавринюка, ЧСВВ, підготовили святочний обід.

Теплими оплесками і повстанням з місць привітали присутні прихід Гостя та усіх, що його супроводили, а бенкет відкрив Владика В. Лостен молитвою і словом до Митрополита В. Стернюка.

Бенкетом провадив о. П. Пащак, що сердечно, а часто з гумором, представив усіх гостей почесного стола, промовців та деяких з представників центральних чи місцевих організацій, які були присутні на залі.

Першим попросив він до слова протоігумена о. В. Панчука, який привітав Митрополита в імені американської провінції отців Василіян, підкреслюючи глибоку віру Архиєпископа В. Стернюка, яка, не зважаючи на переслідування і терпіння, втрималася впродовж так довгого часу аж до теперішнього відродження УГКЦеркви.

Марія Савчак, голова Союзу Українок Америки, вітала гостя від українських жінок ЗСА, тих, що належать не лише до СУА, але входять у мережу Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, а голова кредитівки „Самопоміч" Богдан Кекіш з коротким привітанням передав Владиці чек на 5,000 дол. на потреби Української Греко-Католицької Церкви в Україні. Відомий добре українській громаді в Ню Йорку, колишній голова місцевого Комітету 1000-річчя Хрищення України, адвокат Роман Гуглевич, у своєму палкому слові підкреслив саме те, що було провідною думкою для великої частини присутніх — сташих віком українців, що ніхто не сподівався дожити такої хвилини, коли можна буде вітати серед нас найвищого представника вільної України в особі Глави відродженої Української Греко-Католицької Церкви. Зі запевненням відданости і підтримки моральної та матеріяльної від. Р. Гуглевич зложив від комітету чек на 5,000 дол., саме як доказ цієї підтримки Церкви в Україні.

„Господи, як нам добре тут разом", — такими словами розпочав своє вдумливе слово Єпископ Всеволод, в якому нав'язав до стремлінь церковного поєднання Слуги Божого Андрея Шептицького, цитуючи його історичне послання про Українську Православну Церкву, в якому Митрополит Андрей закликав шукати спільних доріг. Він підкреслив, що програма Митрополита Андрея була мрією, але сьогодні є можливість при добрій волі її зреалізувати. Тому Владика Всеволод просив Митрополита В. Стернюка як наслідника, продовжувати стремління свого великого попередника і пам'ятати у своїх молитвах православних братів-українців.

У відповідь Владика В.

(Закінчення на стор. 4)

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКА РИМО-Католицька Церква з радістю привітала вістку про те, що у Римі в середу, 29-го травня, Папа Іван Павло II найменував 22-ох нових кардиналів, а серед них і двох американців. Новоіменованими Кардиналами є філядельфійський Архиєпископ Антоні Бевілакква та Архиєпископ Лос Анджелесу **Роджер** Магоні. „Ню Йорк Таймс" підкреслив у своєму звідомленні, що з цими двома новими кардиналами ЗСА матимуть 10 кардиналів, а 11 коли врахувати Кардинала Мирослава Івана Любачівського, який недавно повернувся в Україну, але є громадянином ЗСА.

ДО ВАШІНҐТОНУ ПРИБУЛИ три дорадники совєтського президента Михаїла Горбачова, щоби представити Урядові президента Джорджа Буша свої нові пропозиції політичних і економічних реформ, з метою устабілізування совєтської економіки. Ціль їхньої поїздки є добитися американської допомоги, щоби мати сильне запліччя у нових починах, що їх узгіднено 23-го квітня між М. Ґорбачовим та дев'ятьма республіками. Одначе Вашінґтон дав їм недвозначно до зрозуміння, що самі пропозиції та обіцянки не є вистачальними, потрібно конкретних кроків і доказів, поки ЗСА почнуть думати про допомогу. Секретар Державного департаменту Джеймс Бейкер після зустрічі з совєтськими достойниками заявив, що ЗСА є дуже зацікавлені **допомогти** СССР у реформуванні економічного та політичного життя, але все залежить таки від конкретних кроків зі сторони СССР. Ґриґорій Явлінський, совєтський економіст, Владімір Щербаков, перший заступник прем'єр-міністра, Євґеній Примаков член Ради крайової безпеки, яка є відповідальна за економіку СССР, представили свої пропозиції не тільки Урядові ЗСА, але також Світовому банкові та Міжнародному валютному фондові. Не зважаючи на всі їхні заходи, західні країни не надто ентузіястично ставляться до цих нових обіцянок і чекають на конкретні почини зі сторони СССР, заки візьмуть на себе будь-які зобов'язання.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА ДЖОРДЖА БУША вирішив не робити жодних заходів до покращання стосунків з Іраном, аж поки Теґран не допоможе у звільненні шістьох американських закладників, які знаходяться в руках проіранських угрупувань у Лівані. В результаті офіційні урядові чинники з великим скептицизмом та ще з меншим ентузіязмом поставилися до заличень високопоставлених іранських чиновників, заявляючи, що ще не є час на зміну політики ЗСА у відношенні до Ірану. Більшість офіційних службовців ЗСА, включно з урядовцями Державного департаменту, твердять, що передумовою все ще є вимога, щоби Іран перестав підтримувати міжнародний тероризм.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС, вплинуло від членів УНС до четверга, 30-го травня, 6,696 чеків-дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

174,802.45

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Контроверсійна політика супроти Китаю

Президент Джордж Буш використав терен Єйлського університету, де в минулу суботу надали йому, колишньому студентові, цього престижевого університету — почесний докторат, для з'ясування своєї політики супроти суходільного Китаю. Він заявив, що продовжує на рік статус Китаю, як найбільш упривілейованої країни у торговельних взаєминах з Америкою, себто, у практиці, держава уможливлює Китаєві купувати в Америці різний крам ґарантований державою кредит. Буш мотивував те своє рішення потребою впливати на Китай шляхом співпраці, а не ізоляцією від вільного світу й карами за провини Китаю супроти прав людини й громадянина.

Два роки тому комуністичний уряд Китаю танками і панцерними возами здавив мирні масові демонстрації студентів і робітників на центральній площі Пекіну. Числа смертних жертв ніколи правильно не проголошено, але згинуло кількадесят молодих ідейних осіб тільки за те, що вимагали свободи. У всьому світі настало велике обурення. В Америці є численна китайська громада, тут уже задомовлена, з американським державним громадянством, але з найбільшим сантиментом до рідного краю. У Ню Йорку й Сан Франсіско існують окремі дільниці звані „китайськими містами", де процвітає торгівля з численними китайськими багачами. Студіює тут багато тисяч китайських студентів. Всі вони пересяклі американським демократичним духом і всі вони заявилися були по стороні переслідуваних студентів і робітників у Китаї та проти тамошнього режиму. Це поставило Уряд президента Буша у клопітливе положення. З одного боку — Президент і всі члени його Уряду солідарні з усім світом у тавруванні китайської комуністичної брутальности, з другого — суходільний Китай — це великодержава з одним більйоном населення, постійний член Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй. Буш, який був першим американським дипломатичним представником у Пекіні, насправді амбасадором, за президентури Ричарда Ніксона, знає Китай і тамошніх комуністичних вельмож так добре, як ніхто інший. Він від самого початку твердив, що гострий курс репресії внутрішньої політики Китаю минеться.

Це трішки здійснилося, бо коли припинився туристичний рух до Китаю і сповільнилася закордонна торгівля — китайський уряд звільнив деяких політичних в'язнів і проголосив полегші у комунікації зі світом. Але недавно американські газети, покликаючись на авторитетні вістки від Сі-Ай-Ей (закордонної розвідки) інформували, що в Китаї далі користуються політичними в'язнями для важких фізичних робіт — і ще гірше — продають зброю усім, хто її хоче купити. Виявилося, що Китай продав Сирії багато ракет, куди кращих і досконаліших, як совєтські, і що у випадку зудару з Ізраїлем — Сирія зможе куди болючіше вдарити цими ракетами Ізраїль, як це зробив в останній війні Ірак. Китай теж буцімто помагає Пакистанові й Альжирові у стараннях випродукувати власну атомову зброю.

Президент Буш застерігається, що не вільно експортувати до Китаю комп'ютерів, якими користується летунство. Джордж Мічел, голова демократичної більшости в Сенаті, назвав те застереження Буша „жартом" та заповів, що вживатиме всіх зусиль, щоб спаралізувати примирливу політику Буша, яку вважає помилковою. Таким чином можна сподіватися, що у цій справі прийде до зудару між Білим Домом і Капітолем. Це така складна проблема, в якій — на диво — кожна сторона має за собою багато правди. Конґрес і загальна громадська думка в Америці вважають, що треба санкціями присилувати Пекін до відвороту від режиму репресій і переслідування своїх громадян, які прагнуть свободи. Буш і поважна частина західніх лідерів уважають, що швидше можна добитися зміни режиму в Пекіні співпрацею. Загин міжнародного комунізму скріпив свободолюбний рух в Китаї. Але ми читали, що Горбачов, проповідуючи демократизацію, гостив недавно запрошену делеґацію з Китаю, сподіваючися і від Китаю дістати харчі. Справа затяжна і спричинятиме суперечки довгий час, але остаточно, колись, комунізм мусить провалитися й у Китаї.

Александер Авраменко
Вільнюс

УКРАЇНЦІ В ЛИТВІ

Поява досить чисельного українського поселення на Литві була дещо несподівана і для національно-свідомої України і для української громадськости на Заході. Саме утворення Громади Українців Литви (ГУЛ) стало можливим завдяки бурхливим подіям у німанському краї, що розгорнулися наприкінці 1988 року. В історії Литви відбулися величезні зміни, які призвели до відновлення незалежної Литовської республіки. Звичайно, українці — мешканці республіки, а вони становлять майже один відсоток населення республіки або приблизно 35,000 осіб, не могли стояти осторонь цих процесів. Виникла потреба утворити своє українське товариство, яке відбивало б інтереси українців в Литві. Спочатку у Вільнюсі, а потім і по інших більших містах Литви — Каунасі, Клайпеді, Мажейкяй, Йонаві, створюються українські осередки які зрештою у жовтні 1989 року на установчому з'їзді, створили Громаду Українців Литви.

Створення такого культурно-суспільного товариства є продовженням дуже давньої традиції поселення українців на Литві, хоч кількість поселенців ніколи не була великою. Ще за часів Великого Князівства Литовського, саме у Вільнюсі почали друкувати одні з перших українських книжок, тут жив і проповідував великий святий Української Католицької Церкви, Йосафат Кунцевич, тут жив, почав вчитися малярства, і пізнав перше кохання наш Кобзар — Тарас Шевченко. Та й у новіших часах українці активно діяли на Литві. Так у Каунасі у 1924-40 роки діяла Українська громада, видавала свою газету, вела широку культурно-просвітянську роботу, навіть провадила радіопередачі. У Вільнюському університеті вчилося понад двохсот студентів-українців. Найбільша кількість українців прибула до Литви після Другої світової війни, після остаточного включення республіки до СССР. Прикро, але серед тих українців-спеціялістів, що прибули індустріялізувати республіку, було й багато таких, що провадили колективізацію й совєтизацію краю. Це правда, як і те, що значна частина російськомовних українців-переважно вихідців зі Східньої України, неприхильно ставляться до нової некомуністичної влади Литви. Але додає надії цей факт, що переважна частина українців належить до так званого середнього прошарку литовського суспільства, за освітнім рівнем вони посідають друге (зразу за жидами) місце у республіці; нова, здебільшого молода еміґрація, володіє литовською мовою. Відтак кількість національносвідомих українців збільшується, як і кількість членів ГУЛ.

За нашу і вашу свободу!

Саме під таким гаслом 21-го січня цього року у живій хвилі від пам'ятної таблиці Тарасові Шевченкові до катедрального собору стояли литовці і українці Вільнюса. Символічно єднаючись з живою хвилею, що прокотилась від Львова до Києва. То був найбільший символічний акт за межами України у СССР. Проходив він за діяльної підтримки Саюдісу — національно-визвольного руху Литви. Адже від самого початку свого існування Громада українців активно підтримує ідею повного відновлення державности Литовської Республіки, а в самій Громаді існує осередок Саюдісу. Секретар ГУЛ-у, Людмила Жильцова, обрана також до сейму Саюдіса. Власне українська громадськість приклалася до того, що між Саюдісом і Рухом існують тісні зв'язки. Велику вдячність литовців викликала щира моральна і матеріяльна підтримка з України, яка надходила у скрутні часи московської бльокади молодої республіки. І хоч не все зібране українцями дійшло (скажімо, зібрана львівськими автобусниками бензина була навмисне під охороною провезена через всю Литву і затримана за її межами), але ці прояви солідарности залишаться у пам'яті людей Литви.

„Й свого не цурайтесь"

У центрі Вільнюса, столиці Литви, увагу багатьох перехожих привертає велике оголошення, виконане на жовто-блакитному тлі. В ньому говориться про діяльність Української недільної школи. Від самого початку своєї діяльности Громада віддає багато зусиль справі пробудження національно-культурної свідомости українців республіки. В українській недільній школі вчиться двадцять дітей, а в промисловому місті Йонаві ще десять. Важкими були її початки. Коли керівництво школи звернулося за допомогою до Міністерства освіти УССР (йшлося про надіслання невеличкого пристосування для перегляду дієфільмів) то отримало відповідь: „По етім вопросам обращайтесь в Російськікй посилторг". Але завдяки підтримці свідомих і щирих людей з України, Англії, Німеччини, Канади, вдалося забезпечити дітей підручниками, дістати програми навчання. Особливу допомогу надала нам: директор Українського інтернату у Мюнхені, Марійка Ковалишин і Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада при СКВУ.

Вдячністю їм за те будуть перші слова й перші пісні, що пролунали рідною мовою з уст українських дітей Литви. Взагалі ж нова некомуністична влада Литовської республіки досить прихильно ставиться до потреб українців, обіцяючи і даючи підтримку у виховній і культурно-освітній роботі. Та, на жаль, не все є в силах для молодої республіки. Так уряд Литви вирішив передати для потреб різних національних громад колишнє приміщення міського комітету Комуністичної партії. До речі, — за згодою самих місцевих комуністів. Але господарі виявилися в Москві. З допомогою присланих гелікоптерами десантників, будинок захопили, а ради охорони поставили озброєних вояків. Інтернаціоналізм у дії!

Але попри всі труднощі культурно-просвітянська діяльність Громади розширюється. На Литві діють вже два українські аматорські хори — у Вільнюсі та Клайпеді, тріо бандуристів у Мажейкяй. Останнім часом Литва стала догідним місцем виступів і для артистів з України, своєрідним містком між Сходом і Заходом. При діяльній участі музичних керівників: Тетяни Моргун, Андрія Роя, всієї громади, в литовських концертних залях виступали такі відомі українські виконавці та ансамблі, як Ніна Матвієнко, кобзарі Литвини, „Не журись", львівські вертепи. До речі ці концерти притягають і чисельну литовську публіку.

„І вірою утішитеся"

Розбудовуючи культурно-просвітянську діяльність, шкільництво Громади Українців Литви не може не дбати й про українську Церкву — основу нашої духовности. У Вільнюсі, починаючи від XVI століття діяли Українсько-Білоруські Греко-Католицькі Церкви. Найсильнішою серед них була церква Пресвятої Трійці, яка, з перервами, діяла до трагічного для нашої Церкви 1946 року. Власне в цьому соборі почав свою діяльність св. Йосафат Кунцевич, тут була колиска Василіянського Чину. Греко-католицька спільнота Вільнюса поставила питання її звороту перед Міською Радою, Римо-Католицькою Церквою. Маємо надію на позитивне вирішення болючого для українців питання. Але й цього разу маємо спротив як не з боку московських

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про дар, якого нам бракує

Може це і не дар, а треба б цю проблему окреслити іншим словом, але все ж здається нам, що уміння коротко та зв'язно висловити свої думки, стоячи перед будь-якою авдиторією, це така прикмета, яку всі слухачі завжди оцінюють позитивно, а якої серед нашої спільноти безумовно бракує.

Хоча це було відоме від давен-давна, що українські промовці дуже часто „не вміють скінчити говорити", і ми вже про це писали, в останніх двох роках — цей брак відчуття, коли кінчається терпець слухачів і як довго можна втримати їхню увагу, дається особливо в знаки. Можливо, воно тому, що тепер ще більше, як досі відбувається доповідей, свят і торжеств світського чи церковного характеру, а можливе тому, що стільки тепер гостей-доповідачів з України, що часто саме тут перед нами мають вперше можливість висловити відкрито свої погляди та думки.

Як би, однак, не було і за яким виправданням б не шукати — вміння коротко і зв'язно говорити нам бракує і може наші численні промовці та доповідачі не здають собі справи, яку неґативну реакцію викликає їхня надмірна балакучість. Тут ще і справа гнучкости в спілкуванні з людьми відограє велику ролю. Бо треба відчути де і коли можна дозволити собі на довшу промову, бачити виразно, яких слухачів мається перед собою та що вони та скільки можуть сприйняти із сказаного.

До того, не кожному даний дар виголошувати відповідно навіть найбільше цікаві думки і це також впливає на слухачів.

Можливо, що ми — журналісти — яким треба бути на більшості громадських імпрез уже надто критично оцінюємо наших промовців, але рівночасно кількість вислуханих доповідей, привітальних слів та палких промов дає нам можливість кращої їх оцінки, як припадковому слухачеві.

Обсервуючи публіку метрополії знаємо, що існує певна частина нашої громади, „шестидесятників" і вище віком, яка має час і можливість ходити на всі імпрези, слухати і не нарікати, коли слова пливуть у безконечність. Але, коли ця група громадян і патріотів силою законів життя щораз меншає, а зростає число середніх віком професіоналістів та їхніх дітей, ми добре знаємо, що ці останні не будуть в ніякому випадку слухати і сприймати довгих промов і доповідей, а тим і будуть відчужуватися від нашої спільноти.

За підтвердженням, що, на жаль, наше спостереження правдиве, не треба далеко шукати. Ось відбувалася в Ню Йорку історична подія, привітання Львівського Митрополита УГКЦ: і в церкві і відтак на бенкеті рясніло від сивих голів, а пересічний вік учасників не був менший як 50 років. Або, також як недавно відзначувано відомого громадянина — на залі знову не бачили ми ні одного молодого обличчя. Довжина цих імпрез, а передусім довжина і кількість промов, добре передбачена молодшим поколінням відстрашила їх від участи.

А найбільше ця надмірна балакучість і проволікання у безконечність імпрез впливає неґативно на нашу дітвору, яку в нас вживається дуже часто як зовнішню прикрасу, не думаючи про це, що вона, слухаючи, нудьгує і свою участь уважає за кару, яку вона з незрозумілих для неї причин мусить відбути. І нам здається, що це найбільша шкода, яку ця українська балакучість може заподіяти у перспективі нашого майбутнього. Чи провідні громадяни, церковні, політичні, чи таки самі провідники молоді, ніколи не глядять в обличчя дітвори до якої говорять? Чи заслухані у свій голос не відчувають, що немає між ними, а слухачами ніякого психічного зв'язку, який так конечний, коли хочеться мати вплив своїми словами та щось осягнути? Чи не знають, що проміжок уваги молодого ума є дуже короткий?

Нагадується відоме дуже ствердження одного із славних політичних мужів Заходу: „Якщо хочете, щоб я говорив коротко, то мушу добре приготовитися, а якщо довго — то можу говорити зараз".

Чи не варто було б виписати ці слова великими літерами на робочому столі кожного нашого промовця і доповідача?

О-КА

ЕВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ, виконавчий орган Спільного ринку і Чехо-Словаччина підписали договір, згідно з яким Европейська економічна спільнота надасть цій країні грошову позику в сумі 500 міл. дол. Ця фінансова допомога країні, яка порвала зі своїм комуністичним минулим, полегшить перехід економіки Чехо-Словаччини до вільного ринку і конвертованої валюти.

Микола М. Палій

ВЕЛИКА КНИГА — ВЕЛИКІЙ ЛЮДИНІ

Володимир Т. Жила, „Бібліографія Михайла Г. Марунчака", Вінніпеґ, Українська Вільна Академія Наук, серія: Бібліографія, ч. 22, 1991, ст. 160, вел. 8. портрет автора (М. Г. М.).

У четвертому томі Енциклопедії Українознавства між іншим, читаємо, що Михайло Г. Марунчак — це громадсько-політичний діяч родом з Галичини, голова Українських Політичних В'язнів у Німеччині (1947-48), а згодом у Канаді діяч КУК і Українсько-Канадського Т-ва у Вінніпеґу", а „його праці з історії українських поселенців у Канаді" (ст. 1480). Із праць (на час редаґування і друкування ЕУ, 1962) згадано тільки праці що відносяться до „системи німецьких концентраційних таборів і політики винищування українців в Україні" (там же, ст. 1480). Хто подавав такі інформації про автора зробив йому малу прислугу, бо Михайло Г. Марунчак, на той час, мав уже понад 15 поважних праць на різні теми („Українська католицька митрополія в Канаді", „Двадцять років праці КУК", „Маркіян Шашкевич на тлі доби", і т. п.), що побачили світ в українській пресі в Німеччині й Канаді.

Багато нового про Михайла Г. Марунчака знаходимо у надзвичайно солідній праці нашого випробованого науковця проф. Володимира Т. Жили, „Бібліографія Михайла Г. Марунчака", що вийшла недавно в Вінніпезі. Наш автор (В. Т. Ж.) поділив свою працю на три головні частини: Вступ, до якого увійшли два його передслів'я (українською й англійською мовами). Додаток (Appendix) про вибрані пресові й журнальні огляди на публіковані праці автора (М. Г. М.) і Дискутовані теми Марунчака з різними поглядами зацікавлення (нація в боротьбі за свою екзистенцію, Культ Маркіяна Шашкевича, Українці в діяспорі, До початків українського поселення в Канаді, Студії до історії українців Канади — п'ять томів, Історія українців — два томи, Біографічний довідник до історії українців Канади і 12 рецензій англійською мовою на його історію українців Канади.

З цього короткого списку праць бачимо, що наш історик, М. Г. Марунчак — це людина великого калібру, заслуги якої ніколи не призабудуться. А історія українського поселення в Канаді стане неоспоримою біблією нашого буття на цій землі. Поза Історією Українців Канади в п'яти томах, М. Г. Марунчак вивчає і розгортає культ Маркіяна Шашкевича, а потім засновує „Інститут Заповідник М. Шашкевича", дає нам в'язанку цікавих і унікальних праць на цю тему. Його наукові праці, есеї і розвідки не лишилися без коментарів. Його працями поцікавилися науковці, критики і журналісти. Понад 40 рецензентів забрало голос у порушених темах Марунчака, і знайшли його компетентним порушувати їх на широкій площині. Цими тузами-рецензентами були такі постаті, як Ол. Бойків, Дм. Бучинський, Микола Галів, Мирослав Прокоп, М. Ї. Мандрика, Степан Шах, Степан Радіон, В. Т. Жила, Роман Рахманний, В. Ю. Кисілевський та інші. Яку шану ці філяри української критики мусіли відчувати до нашого історика Марунчака, людини великого калібру!

Розглядаючи „Біографію" як цілість, треба сміло сказати, що, не зважаючи на 150 сторінок (дрібного друку) це велика книга присвячена великій людині. Усі призбирані матеріяли свідчать про великі заслуги Михайла Г. Марунчака на полі прославлення і екзистенції українського імени. Проф. В. Т. Жилі належиться велике признання за ерудитне зредаґування, а УВАН за щедре фінансування цього твору. Коротко кажучи, книга зредаґована чисто, дбайливо, професійно і надзвичайно доступно. Біля вісім світлин з М. Г. Марунчаком при різних обставинах прикрашують це цінне видання. Справді, велика книга, великій людині.

Мирослав Семчишин

„БЕЗЗАКОННЯ ДАЛІ ТРІЮМФУЄ"!

IV.

Відкидаючи порожні і не підтримані фактами виправдання представників Інституту що у них все гаразд, редакція „Культури і Життя" стверджує: що воно не так, бо „українська мова ще не стала повноправною господинею в Інституті, який готує спеціялістів від української культури і всім відомий факт, що саме провідні кола цього Інституту перешкоджали заснувати там осередок ТУМ і переслідують його організаторів. Правда, останнім часом введено там курси української мови, як теж викладають історію української літератури й культури, але шикани і протести проти ТУМ далі продовжуються, а ректорат Інституту відмовчується і не відповідає на звертання редакції".

„Щоб ми були народом"

Українська мова за 73 роки совєтської влади не стала господинею у власній хаті, а коли настав час нею справді стати, вона далі пасе задніх і з великими труднощами промощує собі дорогу, намагаючись, щоб її респектувати, загальновизнаною, справді державною мовою свого народу.

Але це картина була б неповна, якщо б не звернути належної уваги на дуже знаменну і справі глибоко продуману працю на цю тему авторства загальновідомого і заслуженого літературознавця критика і культурного діяча Івана Дзюби. Це він на сторінках дуже популярного і почитного „Вечірнього Києва" забрав авторитетно слово і в циклі статтей „Щоб ми були народом" на всю ширину розгорнув мовне питання і накреслив своєрідну програму, як це питання найуспішніше можна в розв'язати. 120 листів від читачів до редакції „ВК" як відгук на ці статті, які принесли авторові в нагороду премію ім. Т. Шевченка, а видавництво „Радянський Письменник" видало ці статті окремою книжечкою п. з. „Бо то не просто мова-звуки".

Усю проблематику української мови і того стану, в якому вона опинилась сьогодні, автор розглядає у трьох розділах: „Бо то не просто мова-звуки", „Дискутувати про мову чи утверджувати її престиж" і — „Здобувати а не втрачати". Спершу автор розглядає суспільні функції, які виконує рідна мова і тенденції до неухильного звуження цих функцій. Причиною цього є недостатнє мовно-національне виховання і низький рівень мовно-національної культури. Багато самих українців вважає українську мову селянською, непрестижевою і неперспективною. Такі погляди-це реальний плід діяльности великодержавницької політики, яка змагає до злиття націй, а якщо злиття то і мовного, з кінцевою перемогою російської мови. Вихід з цього — зробити українську мову потрібною у суспільному житті і піднести її престиж, але не примусом. Але ж як його підняти, коли в самому Києві — столиці України немає належної пошани до української мови. Що й тоді говорити про інші території республіки. В тому аспекті треба докорінно змінити ситуацію і зробити мову необхідною у суспільному житті. Тут насувається потреба розгорнути національно-виховну роботу, використання засобів масової інформацій, при одночасному розвитку інших національних мов. Любови до рідної мови — каже він, — мало. Треба пошани до чужої. Він проти мовного екслюзивізму-фанатизму.

Процеси, які відбувалися і відбуваються в Україні на мовному фронті, явище загрозливе. Це реальна проблема, над якою треба совісно працювати. У всіх статтях про мову автори зводять справу до створення корисних умовин і максимального забезпечення їх, тобто розширення сфери їх функціонування. Цей процес повинен починатися від сім'ї, дитячого садка — школи, а кінчатися у вузах, на виробництві і в усіх галузях життя. І за таку роботу треба братися нам усім.

Відродження потребує знання причини і змісту неґативних явищ та знання шляхів, як їх побороти. Силові методи і нав'язування мови іншим — недоцільне, не можна всіх зобов'язувати говорити українською мовою. Для мови треба вимагати не привілею а рівноправности. Мова повинна стати потребою людям, а ця потреба може бути суспільно-практична (і цю потребу мають забезпечити конституційні ґарантії) або — духова. Коротко — потрібне відчуття її цінности і необхідности. Ми будуємо духову Україну, а в тому мова першоклясичний фактор. Без мови втрачаємо народ-минуле, його історію і все наше духове обличчя.

Дзюба звертається до керівників республіки, кажучи: не говоріть про українську мову „крізь зуби", говоріть про неї тепло, ніжно, для її здоров'я. Сьогодні українське слово недоглянута дитина, серед ситих і вдоволених людей. Їй потрібна батьківська опіка, а не холодне, формальне визнання, до якого ви вдаєтесь, дебатуючи про мову.

Ось як підійшов до мовної справи в Україні — наш глибокоумний Іван Дзюба, і за це йому від нас усіх велике спасибі!.

Кінець.

„Українська Ніч" в Бразилії

Українська фольклорна група „Полтава" при Епархії Української Католицької Церкви в Бразилії святкуватиме цього року своє 10-ліття. За цей короткий період вона стала славнозвісною майже в цілій Бразилії. Бразилійські кола так захоплені її виступами, що в різних головних місцевостях запрошують її виступати в дні свят.

Група на сьогодні нараховує 180 учасників. Це танцюристи, оркестранти, бандуристи і дитяче відділення. Майже всі керівники групи володіють українською мовою. Головою її тепер є Мар'ян Ткачук, який також гарно говорить по-українськи.

Цього разу Клюб ротарів з міста Жоасаба запросив українську фольклорну групу „Полтава" до себе на виступ. Місто Жоасаба знаходиться в сусідній провінції Санта Катаріна, на віддалі 400 кілометрів від Курітиби.

Дня 13-го квітня 1991 р., частина фольклорної групи „Полтава" — керівний склад з 19 осіб, 15 членів оркестри, і 44 танцюристи раненько виїхали з Курітиби до Жоасаба двома омнібусами. Дорога чудова: довкола гори, вкриті тропічною зеленню і порізані бистрими річками.

Місто Жоасаба також лежить між зеленими горами, серед типового бразилійського лісу. Омнібуси зупинилися біля приміщення Клюбу ротарів. Гостей запросили на обід. При столах вся молодь встала і урочисто відмовила „Отче наш" і „Богородице Діво".

Після короткої, але надзвичайно приємної прогулянки по бразилійському лісі всі рушили до центру міста, до елегантних приміщень місцевого клюбу, де мав відбутися виступ. Тут була подана розкішна перекуска, відтак почалася підготовка до виступу: впорядкування строїв, грим, перевірка інструментів. Завідувачки виставки українського мистецтва при вході до головного сальону розклали вишивки, писанки, різьбу, ікони і українські плити.

Згадаємо, що гречна управа Клюбу ротарів заздалегідь зажадала рецепти на українські страви — борщ, голубці, вареники і холодець, які надзвичайно досконало виготовили бразилійські кухарки. Отже, в часі, коли фольклорна група спокійно готувалася в убиральнях до виступу, вибрані гості в просторім сальоні вечеряли українські страви. Це була справжня Українська Ніч.

На вечерю була запрошена еліта міста: 150 подруж, 30 членів Клюбу ротарів зі своїми дружинами. Отже, разом було 360 осіб.

По закінченні вечері, на середині просторого гарного сальону, де столи з гостями були розташовані колом, виступила фольклорна група „Полтава". Танець за танцем, вона виконувала „Привіт", „Коломийку", „Гречаники", „Горлицю", „Рукодільниці", „Повзунець" і „Гопак". Гучними і довгими оплесками публіка нагороджувала виконавців, а після „Гопака" встала і оплядувала особливо довго. Згодом один із ротарянів сказав, що вже про тягом 15-ти років учащає на всі виступи, організовані періодично місцевим Клюбом, але це перший раз, коли публика, одноголосно вставши, нагороджувала виконавців такими довгими оплесками.

По закінченні виступу хлопці і дівчата з фольклорної групи підходили до столів і запрошували гостей до танців.

Наостанку, вже коло першої години по півночі, була подана вечеря для фольклорної групи. Біля столів молоді артисти встали і знову відмовили „Отче наш" і „Богородице Діво". Члени Клюбу ротарів зі щирим здивуванням і зворушенням вислухали цю молитву в українській мові.

Після другої години ночі українська фольклорна група „Полтава" обома омнібусами відїхала до Курітиби і прибула сюди вранці в неділю.

Д-р Михайло Рубінець

Пишаємося нашими учнями

Як скоренько час летить! Здавалося, лиш недавно учні поверталися до школи, вітаючи радісно своїх товаришів, учителів, трохи менш радісно вітаючи книжки та зошити після літніх вакацій. Та ось вже травень, теплі, сонячні дні, і учні мріють про нові вакації.

Як скоренько час летить! Здавалося, лиш недавно ці учні — нова 9-та кляса, бідненькі новенькі „фрешмени" — дивилися на нас широкими очима. Та ось вони вже ветерани, вже „сеньйори", і за місяць відходять як абітурієнти. Щодня чути ще одну вістку, якою вони гордяться та якою ми тішимося. Щодня приходять нетерпеливо очікувані листи від університетів. Дзвінка Добрянська прийнята до Гарварду, до Колюмбії та до Ню Йорк Університету, вона хоче студіювати міжнародні мови. Сузан Михайло виграла Президентську стипендію (повну стипендію на 4 роки) до Сейнт Францис Коледж та додаткові стипендії, які повністю покривають кошт навчання в університеті, Сейнт Джозеф, де вона плянує студіювати право. Раніше Сузан виграла 3-тє місце за свою працю у письмовому змаганні „Оповідання моєї бабусі". Гавриїла Святковська, яка лише минулого року приїхала з Польщі, прийнята до Купер Юніон, ця школа включає 4-річну повну стипендію. Андрій Малиновський, який приїхав з рідної України півтора року тому, не знаючи словечка англійської мови, прийнятий до Ню Джерзі Стейтового Коледжу на студії економіки. Надія Дикинсон прийнята до Меріцонт-Мангатан, Лев Бодден — до Американської Ер Форс Академії у Колорадо, Джон Томпсон — до Американських Марінс. Листи приходять майже щодня. Слухаємо, читаємо і тішимося разом з учнями.

Як скоренько час летить! Здавалося, недавно інша кляса, „Кляса 1990", одягала „ризи" і квадратові шапочки на своїй градуації. Та ось у квітні повертаються на зустріч — скромну і щиру, неформальну зустріч у „клясі літератури". Діляться своїми пригодами, милими і немилими, з першого року навчання в університеті, хваляться успіхами у Фордгамі, у Сейнт Джонс, у Коледжі Ню Рошелл, у Купер Юніон, у Пейс, у Джон Джей, у Гантері. Приймаємо їхню подяку за курси з історії та літератури, які вони брали за „коледж кредити" у 12-ій клясі в Академії і цим заощадили і кошти і час.

Але навіть ми, учителі, були заскочені, коли Соня Гарайда-Раміреза повідомила, що у наступному вересні, ледве рік після закінчення Академії, вона починає свій „Джуньор" або „третій" рік на університеті, завдяки цим курсам у Академії та додатковим курсом через літо. „Чому поспішаєш?" питаємо. Вона відповіла, що хоче скоротити час для домашніх студій — має намір одержати докторат у психології.

Як скоренько час летить! Здавалося, недавно учителька мгр Татяна Лютик-Ферраро висвітлювала учням прозірки із своєї поїздки до Єгипту як „Фулбрайт Сколар", одна із 19 учителів історії з усієї Америки вдостоєна цієї честі. А скільки всього відбулося від минулого вересня і скільки відбулося поза звичайними годинами, бо ж наука триває не тільки у клясах. Учні відбули екскурсії до Метрополітального Музею, до Музею „Клойстерс", на професійні вистави Шекспіра „Король Лір" та Шава „Пигмаліон". У березні дві групи по шість учнів перебували в ролях „адвокатів" та „свідків" у „суді" проти інших шкіл із міста Ню Йорк у т. зв. „Mock Trials", під спонзорою Ню Йоркського Борд'ов Едукейшен та Ню Йорк Бар Асозіяшен. Восени 12 учнів брали участь у т. зв. „Mock Jury" під спонзорою „New York Law School" і залишили по собі таке тепле враження, що на весні ця вища школа попросила Академію прислати ще одну дружину з 18 учнів. Учень третього року Гриць Щесник 6-го травня поїхав до Олбані як делегат до „New York State Senate Policy Forum"; його альтернатка була Едита Война. Обоє були вибрані на підставі своїх академічних заслуг. Та ще від березня групи кращих із третього року сходяться щосереди у шкільній бібліотеці після науки на додаткову поміч у підготові до „SAT", себто до університетських вступних іспитів.

Академія свідома, що, на жаль, багато молодих людей, особливо у великому місті, є відкриті до іншої науки — „науки вулиці". Пам'ятаючи про це, ще восени Студентська Рада провела „Anti-Drug Campaign", щоби краще освідомити учнів із небезпеками та фальшивою атракцією наркотиків. Протягом трьох зустрічей учні мали бесіди, із доктором психіятрії, колишнім поліцаєм-детективом, який тепер взяв за свою ціль поучати інших про це „пекло землі".

Очевидно, можна сподіватися подібних заслуг у будь-якій добрій Академії, але нашою свідомою метою є залишатися саме українською Академією. Треба підкреслити, що наша Академія тепер ставить перед собою подвійне завдання — виховувати українців в українському дусі та поширювати знання про Україну і Східню Европу поміж американцями. Дехто дивується, коли „американці" цікавляться кирилівкою чи хочуть вчитися українських танців. Але хіба українська культура не варта того, щоб її знали і цінували американці? Приємно було почути на відзначенні ювілею Тараса Шевченка, як „чужинці" читали вірші нашого поета у своїх рідних мовах — по-еспанськи, пофранцузьки, по-італійськи, по-португальськи, по-польськи, по-чеськи, по-румунськи, по-німецьки. І прийшло мені на думку, що колись, за сім-вісім років, ці декляматори, працюючи в „американському" світі і почувши якусь згадку про українців, скажуть: „Україні? Знаю їх добре...", та й може згадають нас „не злим, тихим словом".

Готуємося тепер, на кінець року, скромний журнал студентських оповідань, віршів та інших праць. Містяться там типові романтичні зідхання юнацького віку, але знаходимо між ними оригінальні оповідання та спогади учнів, які лиш рік чи два тому приїхали до нас із рідної України та Східньої Европи. Як приємно мати цих гостей поміж нами — своєю присутністю вони підвищують нашу свідомість, відкривають перед чужинцями той „другий світ", безслівно нагадуючи нам про нашу ціль, про нашу працю та про Божі ласки, якими ми щедро обдаровані у вільному світі. Як приємно, коли алюмни Іван Макар і Галя Кузишин повертаються з відмінними оцінками своїх проєктів про український ідентичність на курсі „Плюралізму" у Фордгамі. Як приємно, коли Соня Гарайда-Раміреза гордиться своєю працею про Голод у клясі Філософії Людських Прав у Коледжі Ню Рошелл, та коли її професор, летючкописець у „Peace Commission" при Об'єднаних Націях просить її дозволу роздати копії її праці своїм колегам в Комісії. Таки ж наші учні уже тепер передають ті зернятка, що ми садили, та далі розсаджують їх по американських середовищах.

Мгр Соня Шерег

Свято Матері в Апопці і Дейтона-біч

В Апопці в неділю, 12-го травня, в парохії св. Покрови після Богослуження, котре відслужив отець Адамяк, вшанували своїх матерів обідом. Пан Т. Комар відкрив свято і передав голос пані Таїсі Мелешко, котра пояснила значення цього свята, а також прочитала вірш про матерів написаний Богданом Стефанишином. Вірші прочитали також Ірина Кочержук і Анна Кравчук.

Відтак програму перебрав ансамбль з України „Веселий Львів" під проводом Зиновія Кметя і соліста Володимира Цімури. „Веселий Львів" розвеселив усіх присутніх, оваціям не було кінця, нехай шкодують, хто не бачив талановитих львів'ян. „Многая літ" матерям і національним гимном закінчилося свято матерів в Апопці.

Дейтона-біч і околиці відсвяткували Свято Матері обідом в готелі Галідей Ін, над морем, мистецьку програму відкрив пан В. Коваль. Після „Многая літа" матерям, тріо бандуристок з Дейтона-біч виконали ряд українських пісень, а Юлія Маєвська прочитала вірш Тараса Шевченка. Відтак з великим успіхом виступив ансамбль „Веселий Львів" і це було найприємнішою подією того святкового дня.

О. Мізюк

НА ПОЧАТКУ ЧЕРВНЯ Михаїл Горбачов відвідає Норвегію і Швецію. Про це повідомив асистент президента СССР, керівник його пресової служби Віталій Ігнатенко. Говорячи про програму скандинавської поїздки М. Горбачова, В. Ігнатенко сказав, що в Осльо совєтський президент прибуде 5-го червня. У норвезькій столиці відбудеться церемонія в нобелівському комітеті, там же М. Горбачов виступить з нобелівською лекцією. Заплановані також його переговори з прем'єр-міністром Норвегії Гру Брундтляндом. В той же день відбудеться авдієнція в короля Норвегії Гарольда V. У шведській столиці президент СССР проведе переговори з прем'єр-міністром країни Інґваром Карлссоном і нанесе візиту голові держави королеві Карлові XVI Густавові.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, ВІТЧИМА, ДІДУСЯ, ШВАҐРА, ВУЙКА

бл. п. інж.

ВОЛОДИМИРА ПІКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в таких церквах:

в Клівленді, Огайо, в церкві свв. апостолів Петра і Павла в суботу, 15-го червня 1991 р. о год. 10-ій рано;
у Вашінґтоні, Д. К., в соборі св. Родини;
в Балтиморі, Мд., в церкві св. Михаїла;
у Львові, в соборі св. Юра;
у Куритибі, Бразилія, в соборі св. Івана Хрестителя.

Просимо про молитви за душу покійного.

ІРИНА ГАЛУЩИНСЬКА-ПІК з родиною

У ДРУГУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ І СЕСТРИ

бл. п.

ЕМІЛІЇ КОРНИЛО

з дому КРИСЬКО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у понеділок, 10-го червня 1991 р. о год. 8-ій рано в церкві св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш.

Просимо згадати в цей день Покійну у своїх молитвах.

Муж — ІВАН
СИН з ДРУЖИНОЮ
І СЕСТРА в Україні

Враження від концерту „Явора".

Велике задоволення одержала я від концерту „Явора" 22-го травня в Йонкерсі. По веселих усміхах на обличчях присутніх і бурхливих оплесках після кожної пісні можна судити, що задоволення дістали всі, хоч, правду кажучи, хотілось побачити на цьому концерті значно більше громадян. Я слухала виступи цього квартету на Україні від початку його заснування і завжди була захоплена їхньою манерою співу, любов'ю до української пісні, особливо народної. В їхніх виступах я не чула іншої мови, крім української.

Був період, коли їхня популярність трохи впала, особливо серед молоді — то був час захоплень різними модерними течіями, „рок, поп" музикою. В недільних концертах на замовлення телеглядачів „Явір" з'являвся все рідше. Але люди поважного віку ніколи не втрачали до нього зацікавлення і симпатій. Незважаючи ні на що, квартет стояв на своїх позиціях, не звернувши з вибраного шляху популяризації української пісні, як деякі інші співаки (Софія Ротару, Микола Гнатюк) в погоні за більшою славою зрадили українську пісню і через це програли в симпатіях людей.

Квартет „Явір", а також багато інших співаків-патріотів української пісні не піддалися ніяким впливам, твердо вірили, що прийде час відновлення популярності національної пісні, культури, традицій. За це їм велика вдячність від українців.

Я ніяк не можу погодитися з критичними зауваженнями відносно програми і композицій „Явора". Цінність музичного твору будьякого жанру — в умінні донести його до слухача, і кожен колектив по-своєму це робить. Є пісні, які ніколи не старіють і переходять від покоління до покоління незмінними, не втрачаючи від того, що виконуються різними співаками по-різному. Власне, це й є завданням музичного мистецтва: знайомий, звичний твір відкрити як новий. І „Явір" є таким відкривачем української народної пісні, водночас залишаючись якнайближче до її первісної мелодії. „Явір" має свій творчий шлях, свій смак, свій голос і разом з тим — це один з хвилюючих українських голосів.

Бажаю квартетові великих успіхів, нехай завжди зберігає вірність своєму покликанню.

Марія Левенець

Помер найстаріший бандурист діяспори Мирон Сурмач

Кобзар Мирон Сурмач під час виступу в Українському Музеї в Ню Йорку.

До свого сторіччя ця славна. самобутня людина не дожила двох років. Другого такого випадку серед бандуристів не знаю. Прийнявши Св. Тайни, 12 травня Мирон Сурмач, сеньйор, відійшов спокійно у другий світ.

А ще не так давно, в 1986 році, він виступав на концерті в українському музеї в Ню Йорку, й то з великим успіхом. Промовляючи до слухачів, пожартував: „Коли мені стукне сотка, обіцяю вам заграти ще краще". Як жаль, що йому забракло всього два роки.

Ніколи не забуду, як св. п. Мирон Сурмач прийшов до Школи Кобзарського Мистецтва, в Ню Йорку. Мав тоді 82 роки, але горів молодечим ентузіязмом і не мав найменшого сумніву, що навчиться грати на бандурі. „Не знаю лише, де буду виступати — на залі, чи десь у лісі під дубом? Зате знаю, що як піду на другий світ, то вже не буду сидіти десь там ззаду і заглядати, як інші грають. Там і я заграю бодай одну українську пісню".

Навчання на бандурі Мирон Сурмач почав після того, як став вдівцем. Хоч завжди мав багато роботи з бджолами, кроликами, пташками, його діяльна вдача прагнула до чогось, що дало б йому, нарешті, повніше і глибше задоволення.

Словом, у такому поважному віці почав вчитись грати на бандурі. І став найкращим студентом нашої школи. Завзято вправляв кожного дня по дві-три години і дуже швидко інструмент опанував. Не гаючи часу, почав пробувати свої сили на сцені, виступаючи спочатку у вузькому колі сеньйорів, а відтак перед масовими авдиторіями дітей, які цілими клясами слухали його „Сурмачівку". До речі, наш бандурист був близьким сусідом колишнього президента Америки Ніксона і той постійно купував запашний сурмачівський мед. При тій нагоді пасічник не раз Ніксонові заграв, водночас розповідаючи йому про страдальницький шлях українського народу під комуністичним режимом.

Діти, які любили його слухати і безпомильно вгадували мелодію, він пригощав медом і яблуками зі свого городу. А город він мав величезний і дуже успішно вирощував різноманітну городину, яку їв в сирому вигляді, і те саме радив усім своїм відвідувачам.

А коли вже він навчився грати на бандурі добре, часто виступав на телебаченні, поєднуючи гру з цікавими оповідями про мед і його цілющі властивості, а також знайомлячи глядачів з історією бандури, яку знав досить докладно.

Він часто виступав на сторінках американської преси у зв'язку з діяльністю його книгарні на 7-ій вул. Крамниця його славилася українськими народними надбаннями. Зокрема великою колекцією писанок, чимало з яких створили талановиті руки його дочки Ярослави. Поруч з писанками — її премудові поштівки на різні теми й інші її мистецькі вироби, які можна побачити також в крамниці Об'єднаних Націй.

Але на центральному місці в крамниці Сурмача красується наша золотострунна бандура, а побіч неї — старовинна музейної вартости ліра.

Не помилюся, коли скажу, що ім'я Мирона Сурмача є широко знане не тільки в цілій Америці, але в усіх країнах, де живуть українці.

Був щедрий. Подарував мені для розповсюдження в країнах Південної Америки, де живуть і працюють мої учні-бандуристи, своє цінне видання „Ліра" і 200 народних пісень та інші музичні твори. Чимало з них я вже передав на Україну, де кобзарство відроджується швидким кроком.

Полиці „Сурми" заставлені медовими виробами. Він усім при кожній нагоді казав: „Мед і сира ярина є запорукою довгого життя". І всім він щиро радив: „Як підете на емеритуру, то купіть собі бандуру".

Микола Чорний

Українці...

(Закінчення зі стор. 2)

десантників — „інтернаціоналістів", то з боку місцевої Російської Православної Церкви, що не визнаючи „униятів", також зазіхає на будівлю. Українці здавна знають брак священика, літератури українською мовою. Але Громада Українців Литви певна, що колись буде „втішатися вірою" у своїй прадавній церкві на литовській землі.

„Говорить Вільнюс..."

Власне цими словами та мелодією славнозвісної пісні „Реве та стогне Дніпр широкий" починає свої передачі литовське республіканське радіо-українською мовою. Хоч раз на місяць вона звучить в етері, але її слухають і очікують багато українців. Адже, слухаючи голос дикторів Валентини Кукінене та Юрія Паньківа, довідуються не лише про життя Громади, але й про зв'язки з рідним краєм. А зв'язки ці дуже міцні. Маючи змогу працювати у демократичній республіці, власне українці Вільнюса допомагали й допомагають видавати десятки різних видань для України.

Особливо важливою була ця допомога під час виборів до Верховної Ради України. В той час навіть інформаційне видання Громади „Пролісок", мусіло зачекати. А біль Чорнобиля не міг залишити байдужим нікого. Активіст Громади, Василь Капкан, особисто транспортував до тридцятикілометрової чорнобильської зони вантажне авто з дарунками для потерпілих. Опікою Громади оточені й тридцять дітей, що прибули цього літа на відпочинок та лікування до Вільнюса.

ЯК ПОВІДОМИВ ПРЕДСТАВНИК міністерства закордонних справ Японії, в найближчі два місяці Токіо оголосить про розмір довготермінових фінансових кредитів, які Японія надасть Іранові. Японія також передала 6 міл. дол. на фонд допомоги курдським втікачам в Ірані. В країну відправлено продукти, медикаменти, коци і багато інших речей, зібраних японськими громадянами — всього на суму 700,000 дол. У червні Японія післала в Теґран спеціяльну делегацію, до складу якої увійдуть економісти. Вони визначать розміри фінансової допомоги, якої потребує Іран.

З великим жалем і смутком, ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що 21-го травня 1991 р. з волі Всевишнього відійшла, на 76-му році життя у вічність

дорога незабутня
ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

ЮЛІЯ КАЦАПИР

з дому КОЗАК

Народжена в Чікаґо, Іл.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ були відслужені 24-го травня 1991 р. в похоронному заведенні, опісля в українській католицькій церкві св. Йосафата в Бетлегемі, Па. Спочаває на українському католицькому цвинтарі св. Йосафата в Бетлегем-Геллертовн.

Залишила у глибокому смутку:

мужа — ВАСИЛЯ
дочок — ОЛЬГУ, ІРЕНУ, МИРОСЛАВУ з родинами
сина — ІЛІЮ з родиною
одинадцять внуків
ближчу і дальшу родину в Америці й Україні

Замість квітів на свіжу могилу, родина просить складати на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Пармська парафія відзначила роковини Чорнобиля

Під час відправи Молебня в соборі св. Володимира в Пармі, Огайо, в п'яту річницю чорнобильської катастрофи.

Українська православна катедра св. Володимира в Пармі, Огайо, 21-го квітня молитовно відзначила п'яту річницю нуклеарної катастрофи в Чорнобилі, що принесла Україні великі жертви і спустошення.

О 6-ій год. вечора був відправлений соборний Молебень за здоров'я потерпілих від нуклеарного вибуху. В Молебні взяли участь з православних парафій: о. протопресвітер Степан Ганкевич і о. Іван Наконечний від парафії св. Володимира в Пармі, о. митрат Степан Посаківський з церкви св. Стефана з Бронсвику, о. протоієрей Деніс Крістоф з церкви св. Михаїла з Лейквуду, о. Юрій Сівко з церкви св. Тройці в Норс Роялтоні, о. Іван Бручок з церкви Успіння Божої Матері, о. Михайло Крупка з Української католицької церкви св. Покрови в Пармі і о. Яків Перута з білоруської православної церкви в Клівленді. Під час Молебня гарно співав парафіяльний хор під керівництвом Маркіяна Комічака. З відповідною проповіддю в пам'ять загиблих і хворих від чорнобильської катастрофи звернувся до присутніх о. Іван Наконечний.

У своїй проповіді він подав яскравий образ того великого нещастя, що навістило Україну і принесло її народові багато страждань і перетворило чорнобильські землі на мертвий, непридатний для життя простір. Потім подякував отцям за участь у Молебні і запросив усіх присутніх до парафіяльної залі на програму, яка почалася великоднім тропарем „Христос Воскре". Голова парафіяльного уряду Павло Бурлій відкрив вечір, привітав присутніх і передав дальше ведення програмою д-рові Ігореві Махлаєві, який представив головного промовця на цьому вечорі екзекутивного директора, яка керує Фондом Допомоги Дітям Чорнобиля, Надію Матківську з Ню Джерзі. Свою презентацію Н. Матківська почала зворушливим фільмом про наслідки чорнобильської катастрофи, однієї з найбільших трагедій в історії України. Вона особливо звернула увагу на брак медикаментів і медичних приладів для лікування хворих дітей і це ставить їх у безнадійне становище.

Під час показу фільму Н. Матківська розповідала про найбільший літак „Мрія", яким перевозили медикаменти і медичні прилади на Україну і про відкриття спеціяльних лікарень у Києві, Львові. Плянується відкриття третьої лікарні у Харкові. Вона відповідала також на запитання, як найкраще допомогти хворим дітям.

На цьому вечорі Ірена Павлишин і Стефанія Сведрик вручили Надії Матківській і Тані Венс, скарбничці чорнобильського фонду, чек в сумі 13,300 дол. Ця сума складена з пожерт при церковних організацій і парафіян. Особливо княжий дар склали жінки з групи вареників 5,000 дол. Збіркову акцію при церкві св. Володимира спонсорувала дуже активна група сеньйорів 60 і клюб). Ініціяторами цієї збірки були Галя Дмитревич та Ірина Павлишин.

Марія Адамович

„Де згода в сімействі..."

(Закінчення зі стор. 1)

Стернюк подякував Єпископові Всеволодові за те, що він саме звернувся зі закликом до поєднання словами Слуги Божого Андрея і висловив свою радість, що саме тут на американській землі має приємність сидіти при одному столі із представниками Української Православної Церкви, що йому в Україні не судилося. Митрополит Стернюк висловив надію, що усі будуть спільно молитися, щоб усунути незгоду та разом прославляти Господа, бо „де згода в родині, там мир і тишина". Хай отже ця взаємна любов, пошана і мир панують поміж усіма українцями. Подякою і бажанням „Многих літ" закінчив Гість своє слово.

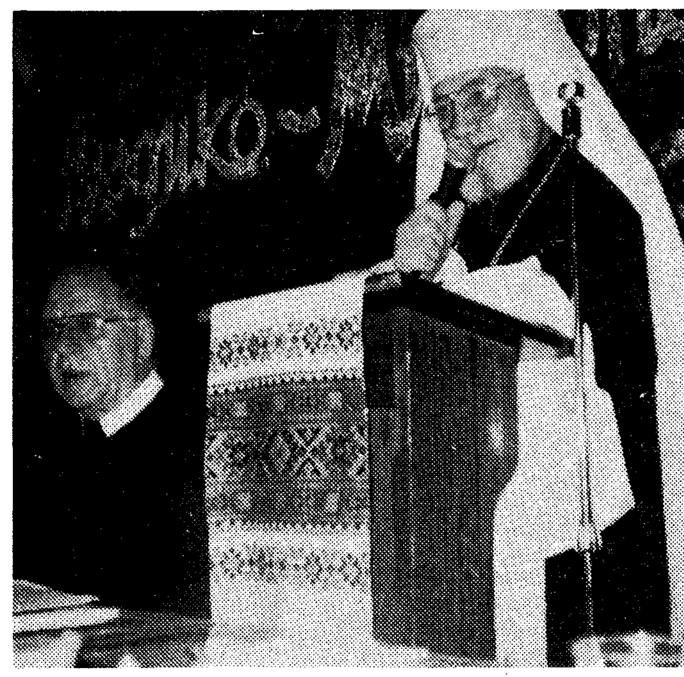
Ведучий бенкетом о. П. Пащак представив ще ряд осіб, що репрезентували центральні та місцеві організації, між ними представника Українського Народного Союзу, головного секретаря Володимира Сохана, представників Головної Управи СУМА, Пласту, Братства І-ої Дивізії УНА, ООЧСУ, Українського Патріярхального Товариства, Українсько - Американських Ветеранів та інші.

Спільною молитвою закінчено о год. 4:30 по полудні цю святочну зустріч, а відтак кожний із присутніх мав нагоду підійти до гостя, зложити йому привітання та дар любови на так важливі потреби Церкви в Україні.

Митрополит В. Стернюк в асисті о. Йосифа і свого правного дорадника адвоката Олександра Курдидика зі Львова від'їхав ще того самого дня у дальшу дорогу на відвідини інших скупчень українців-католиків в ЗСА і Канаді. Поворот до Львова запланований правдоподібно на половину червня.

Загальний вид на залю. Промовляє Владика В. Лостен

Владика В. Стернюк промовляє під час бенкету. Сидить біля нього господар бенкету о. П. Пащак.

ВИСТУПАЮЧИ В КОЛЬОРАДО Спрінґс перед випускниками Академії військово-повітряних сил, президент Джордж Буш старався з'ясувати свій плян про заборону зброї масового знищеня на Близькому Сході. Під час воєнних дій в околицях Перської затоки та боротьби з військовими загонами Саддама Гуссейна можна було наочно переконатися про кількість запасів якраз зброї призначеної для масового руйнування, тому президент Дж. Буш приобіцяв, що зробить все можливе, щоб зупинити постачання цієї смертоносної зброї до країн Близького Сходу, яке на його думку є дуже шкідливим у дипломатичних заходах встановлення миру в цьоу районі. В його пляні пропонується п'яти найбільшим країнам-постачальникам зброї — ЗСА, СССР, Китаєві, Англії та Франції — зустрітися та узгіднити кількість та якість зброї для цього реґіону. Всім ясно, що йдеться тут не про звичайну зброю, а про зброю масового знищення, як ракет, отруйних газів і матеріялів потрібних для продукування ядерної зброї.

КЕРІВНИЙ ОРГАН ПАРТІЇ Індійський національний конґрес — Робітничий комітет одноголосно вибрав наступником вбитого 21-го травня Раджіва Ґанді колишнього міністра закордонних справ Індії 69-річного П.В. Нарасімгу Рао. „Ми не дамо мріям Раджіва Ґанді вмерти разом з ним", — заявив після свого обрання новий керівник партії. Однак політичні коментатори вважають, що якщо Конґрес формуватиме новий уряд Індії, Рао навряд чи стане прем'єр-міністром. Очікують, що після призначених на червень загальних виборів у керівних колах партії виникне боротьба за владу. На думку спеціялістів, Рао, який не відзначається міцним здоров'ям, буде лише перехідною фіґурою на час виборів.

39 АЛБАНСЬКИХ ВУГЛЕКОПІВ продовжують голодівку в шахті, хоч уряд Албанії обіцяв підвищити їм платню на 50 відсотків. Однак профспілки вимагають не лише 50-відсоткового підвищення платні всім категоріям робітників, але й адекватної підвишки до пенсії, а також поліпшення умов праці. Журналіст однієї з урядових газет у розмові з кореспондентм АП телефоном повідомив, що уряд Албанії готовий піти на поступки практично щодо всіх пунктів вимог.

ПАРЛЯМЕНТ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ переважною більшістю голосів прийняв закон про нову установу державної безпеки країни, поставивши цю організацію під пряму контролю вищого законодавчого органу республіки. Як заявила депутат Яна Петрова, „наша мета — захистити країну від повторення минулого, коли служба безпеки перевищувала свої повноваження і творила беззаконня". Нова організація буде називатися Державною службою інформації. Служба буде забезпечувати необхідними даними, що мають відношення до безпеки країни, президента, парлямент і уряд, а також парляменти і уряди Чеської і Словацької республік.

У ВІВТОРОК, 28-ГО травня, хорватський уряд проголосив свою республіку суверенною і незалежною державою. Це відбулося два тижні після початку кризи в президії федерації, склад якої виявився не в стані вибрати нового голову. Цей пост повинен був зайняти хорватський представник Стіпе Месич. Рішення про незалежність і суверенітет хорватське керівництво прийняло, базуючись на підсумках референдуму, що відбувся 19-го травня. Понад 90 відсотків учасників референдуму висловилися за незалежність. В офіційній заяві, опублікованій в центральній республіканській газеті, сказано: „Республіка Хорватія більше не є частиною федеративної юґославської держави", а сама стає „суверенною і незалежною державою, яка ґарантує культурну автономію і всі громадянські права сербам і представникам інших національностей і готова вступити у конфедерацію суверенних держав з іншими республіками".

Патріярха Мстислава...

(Закінчення зі стор. 1)

могилою та надати Патріярхові Мстиславу і духовенству УАПЦ можливість **підійти, покласти квіти та відслужити Панахиду. Міліція, яка оточувала могилу Шевченка, міцно поклала руки на свої кийки та ще сильніше стиснула свої ряди. Бачачи** таке нехристиянське поводження членів Російської Православної Церкви та їх безчинство, духовенство і віруючі УАПЦ відійшли туди, де біля будинку Шевченківського музею стоїть хрест, який перед поставленням теперішнього пам'ятника стояв на могилі Кобзаря. Біля цього хреста і відслужили вони Панахиду. Перед Панахидою Патріярх Мстислав виголосив проповідь, в якій він закликав народ України до братолюбія, єдности та згоди. У своєму слові Патріярх згадав і про святотатство й наругу, які вчинила РПЦ перед пам'ятником Шевченка проти українського народу та його духовности. В цей сам час продовжували звучати Богослуження РПЦ, духовенство якої відправляло їх російською мовою та прославляло московського патріярха на могилі великого генія землі української.

До могили Шевченка не допущено було і 84-літнього бандуриста Олексія Чуприну, який на тому місці щорічно вже поверх чверть століття вшановує своїми піснями Великого Кобзаря. Після відслуженої духовенством УАПЦ Панахиди він дав концерт Патріярхові Мстиславу. Цей концерт, який складався зі співаних молитов та дум, розпочався молитвою „Боже Великий, Єдиний" і закінчився піснею „Де згода в сімействі". За чудове виконання співів Патріярх схилив перед бандуристом свою голову **та поблагословив його.** Зворушливою деклямацією одного із віршів Шевченка, яку виконала на честь Патріярха восьмирічна Оксана Мальтева зі Стрийщини, закінчився концерт.

Після від'їзду Патріярха Мстислава, якому таки не дозволили покласти квіти під пам'ятник Шевченка, небагатьом священикам та декільком десяткам віруючих **УАПЦ удалося підійти до пам'ятника, але на них миттю накинулися зібрані навколо нього члени РПЦ, які почали їх збивати та виривати у них** хоругви. В цьому вирі була розірвана і хоругва з вишитим **на ній портретом Шевченка, при чому людей, які її несли, побито. Міліція, замість того щоб захистити** цих людей від напасників, сприяла цьому беззаконню. **Крім того, було побито відеооператора, який намагався зафіксувати своєю камерою цю ганебну** подію. На нього накинувся і розбив камеру священик **РПЦ, а міліціянти тримали** відеооператора за руки і **потім штовхнули його із висоти у натовп.**

Після цього появилася процесія РПЦ, яка прибула до могили з віддаленого на 2 кілометри собору. Учасники процесії несли, крім ікон та хоругов, червоні прапори. Знову ж міліція відтиснула віруючих УАПЦ та допустила до чергового Богослуження лише духовенство і віруючих РПЦ. Так відзначено 130-ті роковини з дня перепоховання Тараса Григоровича Шевченка з чужини на Україні.

В цей же день було в Києві відправлено за спокій душі Великого Кобзаря Панахиду, яку при зібранні декількох тисяч віруючих очолив єпископ Рівенський і Острозький УАПЦ Антоній. Між присутніми на цій Панахиді були також депутати Верховної Ради УССР. Після Богослуження Єпископ Антоній, який був свідком ганебних дій у Каневі, **розповів зібраним про** це беззаконня, яке він окреслив як наругу не тільки над віруючими УАПЦ, але й над кожним українцем, якому дорога Україна та її духовність.

Після цього проведено мітинґ, а відтак зібрані вирушили походом до пам'ятника Шевченкові, куди прийшли покласти квіти та помолитися також Кардинал Мирослав І. Любачівський разом з духовенством та громадою віруючих Української Греко-Католицької Церкви.

В міжчасі з Києва повідомляють, що події в Каневі мають бути розслідувані **на найвищому рівні. Згідно з повідомленням, в день урочистостей до мо**гили Шевченка навіть не допущено було діточок, групу українців із Сибіру, як і багатьох гостей-українців із-закордону. Справа вже розглядалася в четвер, 23-го травня, під час сесії Верховної Ради УССР, яка доручила її дальше розслідування Комісіям у справах культури і правопорядку.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЙОСИПИНА МАНДЗЯК, член УНС Відд 276-го ім. св. Миколая в Ембридж, Па. помер 16-го квітня 1991 року на 87-му році життя. Нар. 1902 року в Зах. Україні. Членом УНС став 1921 року. Залишив у смутку дві дочки Марію Срадомську з мужем Михайлом і Конні Колдер з мужем Руді; семеро внуків і 11 правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Економі, Па.
Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

АННА ХМІЛЬ ГОЙДАН член УНС Відд. 175-го ім. св. Миколая в Дітройті, Миш. померла 15-го квітня 1991 року на 67-му році життя. Нар. 1923 року в селі Носів, Підгайці, Україна. Членом УНС стала 1956 року. Залишила у смутку мужа Петра, дочку Оксану з мужем Богданом, синів Олега з дружиною Даркою і трьома внуками, Андрія з дружиною Анною і трьома внуками; на Україні залишила сестру Марусю, брата Евгена і братову Надю з родинами, а ближчу і дальшу родину в ЗСА, Канаді та на Україні. Похорон відбувся 19-го квітня 1991 року на Інтермент Ресурекшен Семетері в Мавнт Клеменс, Миш.
Вічна Їй Пам'ять!

Ярослав Базюк, секр.

СТЕФАН БЕНЬКО, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл. помер 25-го березня 1991 року на 66-му році життя. Нар. 1925 року в Україні. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Катерину, дочок: Ярославу, Квітославу Хлапату з мужем Ґері і двома синами Ґері мол. і Стефаном Алексом; Ірену Гайдук з мужем Володимиром і дітьми Вірою і Андрійм, сина Романа з дружиною Катлін і сином Реймондом; сестру Анну Зарічну з мужем Йосифом і родиною, а в Україні брата Анатолія і сестри Розалію, Марію, Евгенію з родинами. Похорон відбувся 27-го березня 1991 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!

М. Карачевський, секр.

ВАСИЛЬ СОРОДЕЙ, член УНС Відд. 382-го Т-ва ім. св. Тройці у Фралсвил, Па. помер 3-го березня 1991 року на 73-му році життя. Нар. 9-го січня 1918 року в Магоні Сити, Па. Членом УНС став 1972 року. Залишив у смутку сина Вілліяма. Похорон відбувся 6-го березня 1991 року на Скайв'ю Меморіял Семетері в Гомтавн, Па.
Вічна Йому Пам'ять!

Юлія Г. Кресіна, секр.

о. МИРОН ПАХОЛОК, член УНС Відд. 182-го Т-ва „Українська Січ" в Кліфтон, Н.Дж. помер 25-го лютого 1991 року на 63-му році життя. Нар. 1927 року в Байон, Н.Дж. Членом УНС став 1968 року. Залишив у смутку дружину Пані Матку Олесю, дочку, двох синів з дружинами, 4-ох внуків і брата. Похорон відбувся 1-го березня 1991 року на цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.
Вічна Йому Пам'ять!

Григорій Клименко, секр.

ЕВДОКІЯ ЕВА ДЕСЕНЧУК, член УНС Відд. 277-го ім. Івана Хрестителя в Гартфорді, Конн. померла 18-го липня 1990 року на 93-му році життя. Нар. 5-го березня 1897 року в Україні. Членом УНС стала 1935 року. Залишила у смутку двох синів Павла й Івана та дочку Анну. Похорон відбувся 20-го липня 1990 року на цвинтарі Івана Христителя в Ґленстонбирі, Кт.
Вічна Йому Пам'ять!

Осип Гладун, секр.

ЕВГЕН ПИСАРСЬКИЙ, член УНС Відд. 345-го ім. Б. Хмельницького в Міннеаполіс, Мінн. помер 20-го лютого 1991 року на 69-му році життя. Нар. в 1921 році в Колкі, Україна. Членом УНС став 1956 року. Залишив у смутку дружину Стефанію, синів Романа і Юрка та братів і сестер з родинами в Україні. Похорон відбувся 25-го лютого 1991 року на цвинтарі Форест Ловн в Ст. Пол, Мінн.
Вічна Йому Пам'ять!

М. Каркоць, секр.